

1915, 1 marca, Zagórze - List do Mieczysława Norwid-Neugebauera w Kętach.

[Zagórze, 1 III 1915 r.]

Do Majora Norwida¹

Rozważywszy Wasz raport i wyjaśnienia dane mi przez ob[ywatela] Świętopełka² chciałbym widzieć w Waszej pracy następujące cechy otganizacji wojskowej³.

1.) Możliwie mało form i formalności organizacyjnych, o ile ma być w niej dużo tajności, tak, by organizacja była nieuchwytną, a nosiła w wypadku tajności raczej charakter towarzystki.

2.) W razie nadejścia konieczności prowadzenia sprawy szerzej i z większymi formami wojskowej zależności starać się o związanie organizacji z istniejącymi organizacjami innej kategorii, jak Komitety Narodowe, organizacyjne etc.

Po ubrania ma być przysłany podoficer z biura wywiadowczego⁴.

J[ózef] Piłsudski

Odpis, maszynopis.

AAN, Oddział VI, Archiwum K. Świtalskiego, sygn. 4, k. 77. Odpis Kazimierza Świtalskiego z rękopiśmiennego oryginału, pisanego ołówkiem chemicznym. Odpis z oryginału będącego w posiadaniu Józefa Mieczysława Norwid-Neugebauera.

Oryginału nie znaleziono.

¹ Mieczysław Norwid-Neugebauer.

² Rajmund Jaworowski.

³ Józef Piłsudski dążył w tym czasie do zwiększenia stanu liczebnego pułków I Brygady. Sprzeciwiały się temu Naczelną Komenda Armii oraz Naczelny Komitet Narodowy, które nie chciały zwiększenia wpływów Komendanta. Kazimierz Świtalski wspominał okoliczności powstania listu: "Wobec takich tendencji Piłsudski musiał zastanawiać się, w jaki sposób mógłby zorganizować dopływ nowych sił do swojej brygady. Dlatego, jak podaje gen. Norwid-Neugebauer, polecił mu Piłsudski w drugiej połowie lutego 1915 r. wyjechać do Królestwa, gdzie miał zotientować się w nastrojach politycznych, nawiązać kontakt z organizacjami niepodległościowymi, przede wszystkim z PPS i Narodowym Związkiem Robotniczym, i przedłożyć potem projekt organizacji, mającej zapewnić dopływ ochotników z Królestwa do I Brygady. Major Norwid po podróży, którą odbywał w towarzystwie porucznika [Gustawa] Orlicz-Dreszera, powrócił w końcu lutego do Kęt, gdzie stała wówczas I Brygada. Złożył on Piłsudskiemu raport ze swej działalności i przedstawił plan pracy werbunkowej na terenie Królestwa. Definitywnej odpowiedzi od Piłsudskiego nie otrzymał on zaraz. Dopiero podczas bytności swej w Zagórzcu Piłsudski napisał [...] przytoczony list, będący odpowiedzią na raport majora Norwida. List ten przekazał Piłsudski [Rajmundowi] Jaworowskiemu, który w początkach marca 1915 r. wręczył go majorowi Norwidowi". AAN, Oddział VI, Akta K. Świtalskiego, sygn. 4, k. 75-76.

⁴ Właściwie Oddział Wywiadowczy I Brygady w Zagórzcu. Chodzi o wysyłkę ekwipunku z magazynów I Brygady dla nowych ochotników.